

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sancti Bonaventuræ Ordinis Minorum, S. R. E. Cardinalis,
Episcopi Albanensis, Seraphici Doctoris Ecclesiæ, De Vita
S. Patris Francisci, Liber I.**

Bonaventura <Sanctus>

Antverpiæ, 1597

Capvt XI. De intelligentiâ Scripturarum. & spiritu Prophetiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41460

*Concionatur
de puero à
Bethlehem.*

*Eum brachijs
cõplexabatur.*

gelium decantante. Prædicat deinde populo circunstante de natiuitate Regis pauperis: quæ cum nominare vellet, puerum de Bethleem, præ amoris teneritudine nūcupabat. Miles autem quidam virtuosus & verax, qui propter Christi amorem seculari relicta militiâ, viro Dei magnâ fuit familiaritate coniunctus, dominus Ioannes de Græcio, se vidisse asseruit, puerulum quendam valde formosum in illo præsepio dormientem: quem B. Pater Franciscus ambobus complexans brachijs, excitare videbatur à somno. Hanc siquidem deuoti militis visionem, non solum videntis sanctitas credibilem facit: sed & designata veritas comprobatur, & miracula subsequuta confirmant. Nam exemplum Francisci consideratum à mundo, excitatiuum est cordium, in fide Christi torpentium; & scœnû præsepj reseruatam à populo, mirabiliter sanatiuum fuit brutorum languentium, & aliarû repulsiuum pestium diuersarum, glorificante Deo per omnia feruum suum, sanctæq; orationis efficaciam euidentibus miraculorum prodigijs demonstrante.

CAPVT XI.

*De intelligentiâ Scripturarum. & Spiritus
Prophetiæ.*

S. I.

D tantam autem mentis serenitatem, indefessum orationis studium, cum continuâ exercitatione virtutum, virum Dei perduxerat; vt quamuis non habuerit Sacrarû literarum peritiâ per doctrinam, æternæ tamen lucis irradiatus fulgoribus, scripturarum profunda miro intellectus scrutaretur acumine. Penetrabat enim ab omni labe purum ingeniû, mysteriorum abscondita. & vbi magistralis scientia foris stat,

*Scripturarum
profunda pe-
netrabat*

affectus

affectus introibat amanti. Legebat quandoque in libris sacris; & quod animo semel iniecerat, tenaciter imprimebat memoriae: quia non frustra mentalis attentionis percipiebat auditu; quod continua deuotionis ruminabat affectu. Quærentibus aliquando fratribus, vtrum sibi placeret, quod litterati iam recepti ad Ordinem intenderent studio sacrae Scripturae, respondit; Mihi quidem placet: dum tamen exemplo Christi, qui magis orasse legitur quam legisse, orationis studium non omitant. nec tantum studeant, vt sciant qualiter debeant loqui: sed vt audita faciant, & cum fecerint, aliis facienda proponant. Volo, inquit, fratres meos discipulos Euangelicos esse; sicque in notitia veritatis proficere, quod in simplicitatis puritate crescant: vt simplicitatem columbinam a prudentia serpentina non separent, quas magister eximius ore suo benedicto coniunxit.

*studere per se
misit. modò
ora id non
omittit;*

Mat. 10. 16;

2.

Interrogatus Senis a quodam religioso viro, Theologiae sacrae Doctore, de quibusdam quaestionibus difficultibus intellectu: tanta claritate doctrinae, diuinae sapientiae patefaciebat arcana, vt vehementer stuperet vir ille peritus, & cum admiratione referret; Verè Theologia sancti Patris istius, puritate & contemplatione, tanquam alis in altum subuecta, est aquila volans: nostra verò scientia ventre graditur super terram. Licet enim esset imperitus sermone, scientiam tamen plenam enodabat dubia quaestionum, & abscondita producebat in lucem. Nec absolum, si vir sanctus Scripturarum a Deo intellectum acceperat: cum per imitationem Christi perfectam, veritatem ipsarum descriptam gestaret in opere: & per sancti Spiritus victionem plenariam, doctorem earum apud se haberet in corde.

*S. Franciscus
Theologia
alia.
Cor. 11. 49*

F Aded

3.
Spiritus pro-
pheta in ipso.

Christiani
Damiatam
obsider.

1. Cor. 4. 3.
Prædicat infel-
liciter con-
gressuros, nisi
abstineant à
peccato.

Eccl. 17. 12

4.

Adeò etiam in ipso claruit spiritus Prophetiæ, vt & prævideret futura, & cordium contueretur occulta: absentia quoque velut præsentia cerne- ret, & se præsentem absentibus mirabiliter exhiberet. Tempore namque quo Damiatam Christianorum obsidebat exercitus, adierat vir Dei non armis, sed fide munitus. Cum igitur die belli, Christiani pararentur ad pugnam, hoc audito Christi feruus vehementer ingemuit: dixitque socio suo, Si belli fuerit attentatus congressus, ostendit mihi Dominus non prosperè cedere Christianis. Verùm si hoc dixerò, fatuus reputabor: si tacero, conscientiam non euadam. Quid igitur tibi videtur? Respondit socius eius dicens, Frater pro minimo tibi sit, vt ab hominibus iudicaris: quia non modò incipis fatuus reputari. Exonera conscientiam tuam: & Deum magis time, quàm homines. Quo audito, exsiliens Christi præco, salutaribus monitis Christianos aggreditur: prohibet bellum, denunciat casum. Fit veritas in fabulam: indurauerunt cor suum, & noluerunt reuerti. Igitur committitur, & bellatur, totaq; in fugam vertitur militia Christiana, finem belli opprobrium regerens, non triumphum. Tantâ verò strage Christianorum imminutus est numerus, vt circa sex milia fuerint inter mortuos & captiuos. In quo euidenter innotuit, quòd spernenda non erat sapientia pauperis: cum *anima viri iusti, enunciet aliquando vera, quàm septem circumspectores, sedentes in excelsu ad speculandum.*

Alio quoque tempore, cum post reuersionem ipsius de vltra mare, Celanum prædicaturus accederet: miles quidam, supplici eum deuotione, cum instantiâ magnâ, inuitauit ad prandium. Venit itaque ad militis domum: omnisque familia, pau-

pauperum hospitem exsultauit ingressu. Antè ve-
 rò quàm cibum sumerent, iuxta solitum morem, Hospitè suum
 mox prædicit
 moriturum.
 vir mente deuotus, offerens Deo preces & laudes,
 oculis stabat eleuatis in cælum Oratione comple-
 tã, benignum hospitem familiariter aduocatum
 in partem, sic allocutus est; Ecce frater hospes, tuis
 victus precibus, vt manducarem, domum tuam
 intraui. Meis nunc citò monitis acquiesce: quo-
 niam non hîc, sed alibi manducabis. Confitere
 nunc peccata tua, veræ pœnitentiæ dolore contri-
 tus: nec in te remaneat quicquam quod veridicã
 confessione non pandas. Reddet tibi Dominus
 hodie vicem: quoniam tantã deuotione suos pau-
 peres suscepisti. Acquieuit continuò vir ille ser- is se ad morem
 parat. & con-
 fessus peccata,
 moritur.
 monibus sancti: socioq; ipsius vniuersa peccata in
 confessione detegens, disposuit domum suam; &
 ad mortem suscipiendam se quantum valuit. præ-
 parauit. Intrauerunt tandem ad mensam: & inci-
 pientibus aliis manducare, hospes subito spiritum
 exhalauit, iuxta verbum hominis Dei, repentinã
 morte sublatus. Sicque factũ est, hospitalitatis gra-
 tiã promerente, vt (iuxta verbum veritatis) Mat. 10. 41.
Prophetam recipiens, mercedem Prophetæ acciperet: dum
 per sancti viri pœnunciationem propheticam, mi-
 les ille deuotus, sibi contra mortis subitationem
 prouidit, quatenus armis pœnitentię præmunitus,
 perpetuam damnationem euaderet, & in æterna
 tabernacula introiret.

Tempore quo vir sanctus Reate iacebat infir-
 mus, Præbendarius quidam nomine Gedeon, lu-
 bricus & mundanus, infirmitate graui correptus,
 lectulo decubans, cum ad eũ fuisset delatus, lacry-
 mosè rogabat eũ simul astãtibus, vt ab ipso Crucis
 signaculo signaretur. Ad quem ille; Cum vixeris
 olim secũdũ desideria carnis, nõ veritus iudicia

Sanat quem
graviora pas-
surum proph-
etia, si ad
vomitum
redeat.

^{Mat. 12. 45.}

^{Ioan. 5. 14.}

^{2. Pet. 2. 20.}

Opprimitur
in domo ca-
dena.

^{Mat. 12. 45.}

Crudele virum
mao, uel facit.

Dei: quomodo te Cruce signabo? Verum propter deuotas intercedentiū preces, signo te Crucis signabo in nomine Domini. Tu tamen scito, te grauiora passurum, si ad vomitum redieris liberatus: propter peccatum enim ingratitude, semper peiora prioribus inferuntur. Signo itaque Crucis super eum facto, statim qui contractus iacuerat, surrexit sanus: & in laudem Dei prorumpens. Ego, inquit, sum liberatus. Insonuerunt autem ossa renum eius, audientibus cunctis: veluti cum manu ligna sicca franguntur. Paucis autem interlapsis temporibus, Dei oblitus, corpus impudicitie reddidit. Cumque sero quodam cœnasset in domo cuiusdam Canonici; nocteque illa dormiret ibidem: subito super omnes corruit tectum domus. Ceteris autem euadentibus mortem, solus ille miser interceptus atque interemptus est. Iusto igitur Dei iudicio, *facta sunt nouissima hominis illius peiora prioribus*, propter ingratitude vitium, Deique contemptum: cum de accepta venia gratum esse oporteat, & duplo displiceat flagitium iteratum.

6. Alio quoque tempore, mulier quædam nobilis, Deo deuota, venit ad Sanctum, vt suum ei explicaret dolorem, ac remedium postularet. Habebat quidem virum valde crudelē, quem aduersarium patiebatur in seruitio Christi. Et ideo petebat à Sancto, quatenus oraret pro illo, vt suam Deus cor ipsius dignaretur emollire clementia. Ipse verò hoc audiens ait illi; *Vade cum pace, indubitanter exspectans de viro tuo consolationem tibi de proximo adfuturam. Et adiecit, Dices ei ex parte Dei & meâ, quod nunc est tempus clementie, postmodum æquitatis. Benedictione accepta reuertitur mulier: inuenit virum, denunciat verbum. Cecidit super eum Spiritus sanctus: & nouum factum*
de

de veteri, sic facit cum mansuetudine respondere; Domina, seruiamus Domino, & saluemus animas nostras. Suadente igitur sanctâ vxore pluribus annis cælibem vitam agentes, eodem die ambo ad Dominum migrauerunt. Miranda certè in viro Dei spiritus Prophetici virtus, quâ & mēbris iam arentibus restituebat vigorem, & duris imprimebat cordibus pietatem. quanquā non minus eiusdem spiritus sit stupenda limpeditas, quâ sic futurorum præcognoscebat euentum, vt etiam conscientiarum scrutaretur arcanum, quasi alter ^{4. Reg. 29.} Eli-
sæus duplicem Eliæ spiritū assequutus.

Nam cū Senis, viro cuidam sibi familiari quædam superuentura finaliter prædixisset; & vir ille peritus, (de quo ^{hoc cap. 9. 2.} supra mentio facta est, quod de Scripturis cum eo conferebat aliquando) his auditis, ab eodem sancto Patre dubitando perquiret, an hæc ipse dixisset, quæ illius viri relatione cognouerat: non solum se illa dixisse asseruit, verum etiam quærenti alienum euentum, proprium exitum prophetando prædixit. Quod vt certius cordi eius imprimeret, quendam secretum conscientiæ illius scrupulum, quem nulli viuenti vir præfatus expresserat, & mirabiliter reuelando explicuit, & salubriter consulendo reserauit. Ad quorum omnium firmitatem accidit, quod vir ille religiosus, sicut Christi famulus ei prædixit, sic finaliter consummauit.

Eo quoque tempore, quo reuertebatur de ultra mare, socium habens Fratrem Leonardum de Assisio, contigit cum fatigatum & lassum parumper asellum conscendere. Subsequens autem socius, & ipse non modicum fessus, cœpit dicere intra se, humanum aliquid passus; Non de pari ludebant parentes eius, & mei. En ipse equitat, & ego peder

ster asinum eius ducō. Hęc illo cogitante, protinus descendit de asino vir sanctus, & ait; Non, frater, conuenit, vt ego equitem, tu venias pedes: quia nobilior & potentior in sæculo tu me fuisti. Obstupuit illicō frater, & rubore suffusus, deprehensum se recognoscens, procidit ad pedes ipsius: & lacrymis irrigatus, nudum exposuit cogitatum, veniamque poposcit.

9. Frater quidam Deo deuotus & famulo Christi, frequenti cogitatione versabat in pectore, supernā fore gratiā dignum, quem vir sanctus familiari complecteretur affectu: quem verò tanquam extraneum reputaret, extra numerum electorum reputandum à Deo. Cū igitur cogitationis huius crebrius vexatus impulsu, viri Dei familiaritatem vehementer optaret, nec tamen cordis sui secretum reuelaret alicui: aduocans eum ad se, dulciter Pater pius sic alloquutus est; Nulla te turbet cogitatio fili: quoniam te carissimum habēs inter precipuē mihi caros, libenter tibi munus meæ familiaritatis, & dilectionis impendo. Miratus exinde frater, factusque deuotior ex deuoto, non solum in amore creuit hominis sancti; verū etiam per Spiritus sancti gratiæ munus, donis est maioribus cumulatus.

10. Cū autem in monte maneret Aluernæ cellā reclusus, vnus è sociis magno desiderio cupiebat habere de verbis Domini aliquod scriptum, manu ipsius breuiter annotatum. Grauem enim, quā vexabatur, tentationem, non carnis sed spiritus, ex hoc credebat euadere, vel certè leuius ferre. Tali desiderio languens anxiebat interiorius: quia verecundiā victus, reuerendo Patri rem pandere non audebat. Sed cui homo non dixit, spiritus reuelauit. Portari namque sibi iussit à fratre prædico

atua-

10
Vobis enim
serpente
nonum profi
gant.

atramentum & chartam: laudesque Domini iuxta fratris desiderium propria manu scripsit. & vltimò benedictionem ipsius, dicens; Accipe tibi chartulam istam, & vsque ad diem mortis tuæ custodias diligenter. Accepit frater donum illud optatum: & statim omnis illa tentatio effugatur. Seruatur littera: & cùm in posterum miranda effecerit, virtutum Francisci testimonium fuit.

Frater quidam erat, quantum à foris videbatur, sanctitate præclarus, conuersatione insignis: tamen admodum singularis. Omni tempore orationi vacans, tantà districtione silētium obseruabat, quòd consueuerat non verbis, sed nutibus confiteri. Accidit autem sanctum Patrem venire ad locum, videre fratrem, & de ipso cum aliis fratribus habere sermonem. Commendantibus autem omnibus, & magnificentibus illum, respondit vir Dei; Sinite fratres: ne mihi in eo diabolica figmenta laudetis. In veritate sciatis, quòd diabolica tentatio est, & deceptio fraudulenta. Durè acceperunt hoc fratres, tanquam impossibile iudicantes: quòd tot perfectionis indicis, fraudis se commenta fucarēt. Verùm non post multos dies, eo Religionē egresso, euidenter apparuit, quāta luculentia interioris contuitus, vir Dei, cordis eius secreta perspexit. Multorum quoque per hunc modum, qui stare videbantur, ruinam; sed & plurium peruersorum conuersionem ad Christum, immobili veritate prænunciāns, appropinquasse videbatur ad æternę lucis speculum contemplandum: cuius fulgore mirabili, absentia corporaliter, tanquam si essent præsentia, mentis eius cernebat obtutus.

Quodam namque tempore, Vicarius suus tenebat capitulum: ipse verò in cellā orās, sequester erat, & medius inter fratres & Deum. Cùm igitur

II.

Silentij intē-
pessimi finis
lationē pād.t.

12.

*12. p. in obe-
dientiam in
Capitulo.*

vnus ex ipsis, defensionis quodam contectus palliolo, non se subderet disciplinæ: videns hoc vir sanctus in spiritu, vocauit quendam de fratribus, & dixit ad eum; Vidi, frater, diabolum super illius fratris inobedientis dorsum, collum eius tenentem astrictum: qui tali seffore subactus, obedientiæ freno spreto, instinctus eius sequebatur habenas. Et cum rogare Deum pro fratre, subito dæmon confusus abscessit. Vade igitur, & dic fratri, vt Obedientiæ sanctæ iugo collum sine mora submittat, monitus per internuncium frater, statimq; cõuersus ad Deum, ad pedes Vicarij humiliter se proiecit.

*13. Benedicq; petentibus
suspendis.*

Alio quoque tempore contigit, duos fratres ad eremitorium Græcij de remotis venire, vt virum Dei cernerent, & benedictionem, multo desideratam iam tempore, reportarēt. Venientes autem & non inueniētes, quia de publico iam ad cellam redierat, desolati abibant. Et ecce recedentibus illis, cum de ipsorum aduentu vel recessu, nihil secundum humanum sensum percipere potuisset, præter solitum morem egressus è cellâ, clamauit post eos: & ipsos iuxta quod optauerat, signo crucis facto, in Christi nomine benedixit.

14.

Duo fratres venerunt aliquando de terrâ Laboris, quorum antiquior nonnulla intulit scandala iuniori. Cum autem peruenissent ad Patrem, quasi-uit ille à iuniore, qualiter erga ipsum, se frater socius habuisset in viâ. quo respondente; Vtique satis bene. Subiunxit, Caue frater, ne sub humilitatis specie mentiaris: scio enim, scio, sed expecta modicum & videbis. Miratus est per plurimum frater, quomodo tam absentia per spiritum cognouisset. Igitur non post multos dies, contempta Religione foras egreditur, qui scandalum fecerat fratri, & à Patre non petierat veniam, nec correctionis

*Desertorem
Ordinis præ-
uicium quendam
suumum.*

nis debitam receperat disciplinam. simulque duo,
 in vnâ illius claruere ruinâ: æquitas scilicet diuinæ
 iustitiæ, & perspicacitas spiritus prophetiæ. Qua-
 liter autem absentibus se præsentem exhibuit, di-
 uinâ faciente virtute, euidenter ex superioribus
 innotescit: si reuocetur ad mentem, qualiter ab-
 sens in curru igneo fratribus transfiguratus appa-
 ruit: & quomodo se in Arelatensi Capitulo in cru-
 cis effigie præsentauit. quod factum esse diuinâ
 dispositione credendum est: vt ex præsentia cor-
 poralis apparitione mirabili patenter claresceret,
 quàm præsens & peruius spiritus eius, lucis sapien-
 tiæ foret æternæ, quæ *omnibus mobilibus mobilior*
est, & ubique attingens propter sui munditiam, per
nationes in animas sanctas se transfert, & Dei ami-
cos & Prophetas constituit. ^{Cap. 45. 4.} Simplicibus enim & ^{ibid. 5. 10.}
 paruulis sua solet pandere mysteria, doctor excel-
 sus: sicut prius apparuit in ^{Sap. 7. 24.} David Prophetarum ^{Mat. 11. 25.}
 eximio, & post in ^{Psal. 70. 15.} Apostolorum principe Petro, ^{Mat. 16. 17.}
 & tandem in pauperculo Christi Francisco. Hi
 enim cum essent litterarum imperitiâ simplices,
 facti sunt sancti Spiritus eruditione illustres. Is
 quidem pastor: vt gregem pasceret Synagogæ de
 Ægypto eductum. iste piscator: vt sagenam re-
 pleret Ecclesiæ multiformitate credentium. hic ^{S. Franciscus}
 autem negotiator: vt ^{negotiator} margaritam emeret Euan-
 gelicæ vitæ, venditis, & dispersis omnibus propter ^{Euangelicus.}
 Christum. ^{Mat. 13. 45}